

กุมภาพันธ์ 2569

Academic Focus

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การกำหนดเวลาอนุญาตขายเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ในประเทศไทย:

สภาพปัญหา นโยบาย และทางเลือก

จากประสบการณ์ต่างประเทศ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

0-2242-5900 ต่อ 5751

ข้อมูลโดย นายรณชัย โตสมภาค
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
ออกแบบโดย นางสาวอัชมา ไตรมลัย
เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

ประเด็นสำคัญ

➢ การกำหนดเวลาอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย และนับตั้งแต่ พ.ศ. 2515 การกำหนดเวลาอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังคงเป็นไปตามหลักการของประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 โดยกำหนดเวลาอนุญาตขายเวลา 11.00-14.00 นาฬิกา และ 17.00-24.00 นาฬิกา จนกระทั่ง พ.ศ. 2568 ได้มีการออกประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2568 ซึ่งผ่อนปรนให้สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลา 14.00-17.00 นาฬิกา ส่งผลให้สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตั้งแต่เวลา 11.00-24.00 นาฬิกา นับตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม 2568-31 พฤษภาคม 2569 โดยให้คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครและคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด ประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาดังกล่าว แล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อพิจารณาก่อนครบกําหนดระยะเวลาดังกล่าว

➢ การควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยมีผลกระทบต่อด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม โดยการกำหนดเวลาอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่เวลา 11.00-24.00 นาฬิกา จะกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และมีเงินสะพัดในระบบเศรษฐกิจโดยเฉพาะภาคท่องเที่ยว สถาบันเทিং และธุรกิจกลางคืน ทำให้ผู้ประกอบการสามารถเพิ่มรายได้ อย่างไรก็ตาม การขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุ อาชญากรรม ความรุนแรงในครอบครัว และค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขมากยิ่งขึ้น รวมถึงเพิ่มความเสี่ยงต่อการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนตลอดจนผู้มีรายได้น้อย

➢ บทเรียนสำคัญจากต่างประเทศชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการดำเนินการควบคุมและจำกัดเวลาและสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีหลากหลายแนวทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปรับมาตรการให้เหมาะกับบริบททางวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ นอกจากนี้ ประเทศที่ประสบความสำเร็จใช้แนวทางบูรณาการที่ผสมผสานหลายมาตรการอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องคำนึงถึงจุดสมดุลระหว่างสุขภาพสาธารณะและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ผู้มีส่วนได้เสียสามารถยอมรับได้ทุกฝ่าย

บทนำ

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยง ทำให้เกิดปัญหา ด้านสุขภาพ ปัญหาอุบัติเหตุ ปัญหาการเงิน ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลกระทบต่อสังคม และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ การควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์จึงนับเป็นประเด็นสำคัญเพื่อลดปัญหาและ ผลกระทบดังกล่าว โดยเฉพาะด้านสุขภาพสาธารณะ ที่ทุกประเทศต้องเผชิญ ซึ่งการกำหนดวันและเวลาอนุญาต ในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหนึ่งในมาตรการ ที่หลายประเทศทั่วโลกนำมาใช้ และองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ยืนยันว่าการจำกัดวันและ เวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหนึ่งในมาตรการที่มี ประสิทธิภาพสูงในการป้องกันปัญหาดังกล่าว (World Health Organization, 2025)

ความเป็นมาของการกำหนดเวลาอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเวลาอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยมีจำนวนหลายฉบับ เช่น ใน พ.ศ. 2493 สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ตราพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ในมาตรา 19 กำหนดประเภทใบอนุญาตขายสุราเป็น 7 ประเภท ซึ่งใบอนุญาตการขายสุราแต่ละประเภทกำหนดชนิดสุราและจำนวน การขายสุราต่อครั้งแตกต่างกัน (ภาพที่ 1) โดยกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 ขายสุราได้เฉพาะภายในเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ต่อมาได้มี การประกาศกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 จำนวน 3 ฉบับ คือ 1) กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2493) 2) กฎกระทรวง ฉบับที่ 36 (พ.ศ. 2504) และ 3) กฎกระทรวงกำหนดเวลาห้ามขายสุราสำหรับผู้ได้รับ ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 พ.ศ. 2548 โดยมีการจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น ภายหลังได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ตามมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 เป็นผลให้การบังคับกฎกระทรวงดังกล่าวเป็นอันสิ้นไปด้วย

ประเภทใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493

ประเภทใบอนุญาตขาย : ประเภทที่ 1

ชนิดสุรา : สุราทุกชนิด
จำนวนการขายต่อครั้ง : ตั้งแต่ 10 ลิตรขึ้นไป

ประเภทใบอนุญาตขาย : ประเภทที่ 4

ชนิดสุรา : สุราที่ทำในราชอาณาจักร
จำนวนการขายต่อครั้ง : ต่ำกว่า 10 ลิตร *

ประเภทใบอนุญาตขาย : ประเภทที่ 6

ชนิดสุรา : สุราที่ทำในราชอาณาจักร
จำนวนการขายต่อครั้ง : ต่ำกว่า 10 ลิตร
เพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกิน 10 วัน

ประเภทใบอนุญาตขาย : ประเภทที่ 2

ชนิดสุรา : สุราที่ทำในราชอาณาจักร
จำนวนการขายต่อครั้ง : ตั้งแต่ 10 ลิตรขึ้นไป

ประเภทใบอนุญาตขาย : ประเภทที่ 5

ชนิดสุรา : สุราทุกชนิด
จำนวนการขายต่อครั้ง : ต่ำกว่า 10 ลิตร เพื่อดื่ม
ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกิน 10 วัน

ประเภทใบอนุญาตขาย : ประเภทที่ 7

ชนิดสุรา : สุรา
จำนวนการขายต่อครั้ง : ต่ำกว่า 10 ลิตร เพื่อดื่ม
ภายในสมาคมหรือสโมสร

ประเภทใบอนุญาตขาย : ประเภทที่ 3

ชนิดสุรา : สุราทุกชนิด
จำนวนการขายต่อครั้ง : ต่ำกว่า 10 ลิตร

ภาพที่ 1 ประเภทใบอนุญาตขายสุราตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493

หมายเหตุ: ข้อมูลจากพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493

นอกจากนั้น ใน พ.ศ. 2495 สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ยังมีการตรากฎหมายอื่น ซึ่งกำหนดเวลาอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 6 ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. 2495 ได้แก่ พระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคภัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2495 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคภัย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2504 ต่อมาใน พ.ศ. 2515 สมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ ได้มีการยกเลิกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 46 ภายหลังจึงได้ใช้บังคับประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 แทน ซึ่งได้อนุญาตให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่เวลา 11.00-14.00 นาฬิกา และตั้งแต่เวลา 17.00-24.00 นาฬิกา (ภาพที่ 2)

* พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2510 ใบอนุญาตขายประเภทที่ 4 ให้ออกให้แก่ผู้ทำการขายเร่ได้ด้วย

Academic Focus

พ.ศ. 2493

กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2493)
ออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493
เวลาที่อนุญาตให้ขาย **6.00-24.00 น.** และ **24.00-00.30 น.** ของวันถัดไป
ประเภทใบอนุญาตขายประเภทที่ 3-4

พระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคภัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2495
เวลาที่อนุญาตให้ขาย **11.00-14.00 น.** และ **17.00-22.00 น.**
ประเภทใบอนุญาตขายประเภทที่ 3-6

พ.ศ. 2495

พ.ศ. 2504

พระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคภัย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2504
เวลาที่อนุญาตให้ขาย **11.00-14.00 น.** และ **17.00-02.00 น.** ของวันถัดไป
ประเภทใบอนุญาตขายประเภทที่ 3-6

กฎกระทรวง ฉบับที่ 36 (พ.ศ. 2504)
ออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493
เวลาที่อนุญาตให้ขาย **11.00-14.00 น.** และ **17.00-02.00 น.** ของวันถัดไป
ประเภทใบอนุญาตขายประเภทที่ 3-4

พ.ศ. 2504

พ.ศ. 2515

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 46
เวลาที่อนุญาตให้ขาย **11.00-14.00 น.** และ **17.00-24.00 น.**
ประเภทใบอนุญาตขายประเภทที่ 3-6
เว้นแต่การขาย หรือการดื่มสุรา กระทำในสถานบริการตามกฎหมาย
ว่าด้วยสถานบริการระหว่างเวลาที่อนุญาตให้เปิดทำการ กรณีเกินเวลา
ที่กำหนดไว้ตามประกาศฉบับนี้

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253
เวลาที่อนุญาตให้ขาย **11.00-14.00 น.** และ **17.00-24.00 น.**
ประเภทใบอนุญาตขายประเภทที่ 3-6
เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมตำรวจสำหรับนครหลวงกรุงเทพธนบุรี
หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่น รวมถึงการขายและดื่มสุรา
ในสถานบริการที่อนุญาตให้เปิดทำการได้เกินเวลา 24.00 น. สามารถ
ขายและดื่มสุราได้จนถึงเวลาปิดทำการ

พ.ศ. 2515

พ.ศ. 2548

กฎกระทรวงกำหนดเวลาห้ามขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาต
ขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 พ.ศ. 2548
เวลาที่อนุญาตให้ขาย **11.00-14.00 น.** และ **17.00-24.00 น.**
ประเภทใบอนุญาตขายประเภทที่ 3-4
เว้นแต่ผู้ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสุราเกิน 24.00 น. ตามประกาศ
ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 และผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ
ตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

ภาพที่ 2 การประกาศบังคับใช้กฎหมายที่ควบคุมเวลาอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2493-2548

หมายเหตุ: สรุปรข้อมูลจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แม้ว่าในภายหลังจะมีการตราพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เพื่อควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่การกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็ยังคงใช้เกณฑ์กำหนดเวลาอนุญาตขายเวลา 11.00-14.00 นาฬิกา และ 17.00-24.00 นาฬิกา ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 เรื่อยมา จนกระทั่งภายหลังประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568 ได้มีการออกประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2568 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2568 และประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง กำหนดเวลาห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2568 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2568 ส่งผลให้การห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลา 14.00-17.00 นาฬิกา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจได้รับการผ่อนปรน โดยให้ขายได้เป็นระยะเวลา 180 วัน นับตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม 2568-31 พฤษภาคม 2569 เท่านั้น โดยให้คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรุงเทพมหานครและคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด ประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาดังกล่าว แล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อพิจารณาก่อนครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว นอกจากนี้ การกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากเวลาดังกล่าว 11.00-24.00 นาฬิกา ยังไม่บังคับใช้กับการขายที่สนามบินที่ให้บริการเที่ยวบินระหว่างประเทศ การขายในสถานบริการตามเวลาเปิดปิดของสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และการขายในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมอีกด้วย และสำหรับในส่วนของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการขยายเวลาให้สามารถนั่งดื่มในร้านได้ถึงเวลา 01.00 นาฬิกา ของวันถัดไป

บทบาทของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: กรณีการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ปีที่ 1 ครั้งที่ 30 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันที่ 27 มีนาคม 2568 ได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอรวมจำนวน 5 ฉบับ และมีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ..... เพื่อพิจารณา โดยให้ถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลัก โดยต่อมาในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ปีที่ 2 ครั้งที่ 16 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568 ได้มีการพิจารณารายงานของคณะกรรมการวิสามัญฯ และมีมติเห็นชอบให้คณะกรรมการวิสามัญฯ นำรายงานฉบับดังกล่าวกลับมาพิจารณาทบทวนตั้งแต่มาตรา 10 เป็นต้นไป

จากนั้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2568 ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้มีการพิจารณารายงานของคณะกรรมการวิสามัญฯ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2568 ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจึงได้ลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาตามกระบวนการนิติบัญญัติ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักประชาสัมพันธ์, 2568) และวุฒิสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว ปัจจุบันได้มีการประกาศใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568 โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 พฤศจิกายน 2568 เป็นต้นไป

ทั้งนี้ รายงานของคณะกรรมการวิสามัญฯ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ได้มีการตั้งข้อสังเกตเสนอต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อควรปฏิบัติ โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกรณีการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักกรรมการ 2, 2568)

1. การยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2515 และได้นำหลักการตามประกาศของคณะปฏิวัติมากำหนดไว้ในมาตรา 28 และมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ทำให้กฎกระทรวงที่ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฯ ซึ่งกำหนดให้โรงแรมและท่าอากาศยานสามารถขออนุญาตขายสุรานอกเวลาที่กฎหมายกำหนด และบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่และเวลาดังกล่าวได้เช่นเดียวกัน มีอันสิ้นผลไปด้วย ดังนั้น กรมควบคุมโรคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นให้การขาย และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโรงแรมและท่าอากาศยานให้สอดคล้องกับแนวทางการอนุญาตขายสุรานอกเวลาที่กฎหมายกำหนดตามประกาศของคณะปฏิวัตีดังกล่าว

2. ในการขอใบอนุญาตขายสุรตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต กรมสรรพสามิตต้องจัดให้มีการฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่ผู้ขอใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตขายสุรา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพิจารณากำหนดเป็นเงื่อนไขให้ผู้ขอใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตต้องผ่านการฝึกอบรมก่อนได้รับใบอนุญาตตามความเหมาะสม

3. เพื่อให้การบังคับใช้มาตรการควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์หรือบุคคลที่มีอาการมึนเมา ผ่านเครื่องขายอัตโนมัติ ตามที่บัญญัติในร่างมาตรา 29 และร่างมาตรา 30 (1) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามเจตนารมณ์มากยิ่งขึ้น กรมสรรพสามิตควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตตั้งเครื่องขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อัตโนมัติไว้โดยเฉพาะ และควบคุมดูแลให้การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบอัตโนมัติเป็นไปตามมาตรการควบคุม

4. กระทรวงมหาดไทยควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 หรือกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดมาตรฐานการควบคุมและดูแลผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งใช้บริการในสถานบริการ รวมถึงสถานประกอบการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ เพื่อป้องกันมิให้ผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานบริการก่อปัญหาอุบัติเหตุ หรืออาชญากรรม เช่น จัดให้มีพาหนะรับส่งจากสถานบริการกลับไปยังที่พักอาศัยของผู้ใช้บริการที่มีอาการมึนเมา และจัดให้มีการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ของผู้ใช้บริการที่เป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะ

ผลกระทบของการกำหนดเวลาอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. ผลกระทบด้านกฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดความเข้มงวดและขาดความเท่าเทียม ส่งผลกระทบทำให้ผู้ประกอบการไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดเล็กที่มักจะถูกตรวจสอบและลงโทษมากกว่าสถานประกอบการขนาดใหญ่ ในขณะที่ร้านค้าทั่วไปต้องปฏิบัติตามข้อจำกัดอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ ยังมีข้อยกเว้นให้กับสถานประกอบการบางประเภท เช่น โรงแรม สนามบิน และสถานบันเทิงที่มีใบอนุญาตพิเศษ ทำให้ผู้บริโภคที่ต้องการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกเวลากำหนดยังสามารถเข้าถึงได้ ทำให้การควบคุมการบริโภคไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และส่งผลต่อความเป็นธรรมและความเท่าเทียมในการแข่งขันของผู้ประกอบการอีกด้วย (สุภัทสรุ ไมทอง, 2563)

2. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

2.1 การอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระหว่างเวลา 14.00-17.00 นาฬิกา คาดการณ์ว่าจะกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และมีเงินสะพัดในระบบเศรษฐกิจ 1,000-3,000 ล้านบาท ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2568 และมูลค่ากว่า 10,000-20,000 ล้านบาทต่อปี โดยเฉพาะภาคท่องเที่ยว สถานบันเทิง และธุรกิจกลางคืน รวมถึงผู้ประกอบการรายย่อย เช่น วิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสุราชุมชน (ปลดล็อกเวลาขายเหล้าเบียร์ กระตุ้นเศรษฐกิจและท่องเที่ยวได้จริงหรือ?, 2568)

2.2 นักท่องเที่ยวบางส่วนอาจเลือกเดินทางไปยังประเทศอื่นที่สามารถเข้าถึงการให้บริการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้สะดวก ซึ่งการจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจโดยเฉพาะร้านอาหาร บาร์ สถานบันเทิง และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการหลายรายระบุว่า การห้ามขายในช่วงเวลา 14.00-17.00 นาฬิกาทำให้สูญเสียรายได้ โดยเฉพาะร้านอาหารที่เปิดบริการตลอดวันและมีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดหวังจะสามารถสั่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตลอดเวลา (Thai business urge govt to ease alcohol rules avid tourist confusion, 2025)

3. ผลกระทบด้านสังคม

3.1 การห้ามขายในช่วงเวลา 14.00-17.00 นาฬิกา อาจไม่ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมลดการดื่มของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญ ผู้บริโภคมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการวางแผนซื้อล่วงหน้าหรือเก็บสะสมไว้ในครัวเรือนหรือใช้ช่องทางอื่นในการหาซื้อ การจำกัดเวลาขายอาจนำไปสู่พฤติกรรมการดื่มที่ขาดการควบคุมมากขึ้น เช่น การดื่มที่บ้านหรือการดื่มในปริมาณมากเมื่อมีโอกาส เนื่องจากความกังวลว่า จะไม่สามารถซื้อได้ในภายหลัง ซึ่งการที่ผู้บริโภคสามารถหลีกเลี่ยงข้อจำกัดได้ง่าย ทำให้ผลลัพธ์ในการยกระดับสุขภาพของประชาชนที่ต้องการไม่เกิดขึ้น (Brousseau, 2025)

3.2 การขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุ อาชญากรรม ความรุนแรงในครอบครัว และค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขมากยิ่งขึ้น รวมถึงเพิ่มความเสี่ยงต่อการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน ตลอดจนผู้มีรายได้น้อย จากผลการศึกษาผลกระทบการขยายเวลาเปิดสถานบริการถึงเวลา 04.00 นาฬิกา ใน 5 พื้นที่นำร่อง พ.ศ. 2566 (กฎกระทรวงกำหนดวันเวลาเปิดปิดของสถานบริการ, 2566) ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี ภูเก็ต เชียงใหม่ และเกาะสมุย พบว่า อัตราการเสียชีวิตช่วงเวลา 02.00-06.00 นาฬิกา เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.4 โดยเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก และคดีเมาแล้วขับเพิ่มขึ้นตามไปด้วย (ปลดล็อกเวลาขายเหล้าเบียร์ กระตุ้นเศรษฐกิจและท่องเที่ยวได้จริงหรือ?, 2568) อย่างไรก็ตาม จากผลประเมินการขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงเวลา 14.00-17.00 นาฬิกา ในรอบ 2 เดือน ตั้งแต่ธันวาคม 2568-มกราคม 2569 พบว่า ภาพรวมอัตราดื่มขับรายชั่วโมงต่ำกว่าช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาอย่างมีนัยสำคัญ (บอร์ดน้ำเมาเผยผลปลดล็อก “ขายเหล้าเบียร์” บ่าย 2 โมง ถึง 5 โมงเย็น ไร้ผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ, 2569)

นโยบายและมาตรการการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ

1. ประเทศในกลุ่มนอร์ดิก ได้แก่ ราชอาณาจักรนอร์เวย์ ราชอาณาจักรสวีเดน สาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐไอซ์แลนด์ และหมู่เกาะแฟโร ซึ่งเป็นเขตปกครองพิเศษของราชอาณาจักรเดนมาร์ก มีระบบการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นเอกลักษณ์และได้รับการยกย่องจากองค์การอนามัยโลกว่าเป็นแบบอย่างที่มีประสิทธิภาพสูงในการลดการบริโภคแอลกอฮอล์และอันตรายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีกลไกสำคัญคือ ระบบการผูกขาดของรัฐในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (state monopoly on the sale of alcohol) โดยสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในแต่ละประเทศจะบริหารจัดการตามเป้าหมายโดยรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ซึ่งมีการกำหนดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนมากกว่าการมุ่งแสวงหากำไร (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งผูกขาดโดยรัฐบาลในกลุ่มประเทศนอร์ดิก

ประเทศ 	ร้าน/สถานที่ขาย 	เวลาขาย
 ราชอาณาจักรนอร์เวย์	ร้านวินโมนโโปเลต (Vinmonopolet)	จันทร์-อังคาร-พุธ 10.00-17.00 น. พฤหัสบดี-ศุกร์ 10.00-18.00 น. เสาร์ 10.00-15.00 น. และปิดทำการในวันอาทิตย์
 ราชอาณาจักรสวีเดน	ร้านซิสเต็มโบลาเก็ต (Systembolaget)	จันทร์-ศุกร์ 10.00-19.00 น. เสาร์ 10.00-16.00 น. และปิดทำการในวันอาทิตย์ และวันนักขัตฤกษ์
 สาธารณรัฐฟินแลนด์	ร้านอัลโค (Alko)	แต่ละสาขามีเวลาเปิดและปิดทำการไม่เหมือนกัน โดยส่วนใหญ่เวลาเปิดทำการอยู่ที่ 09.00 น. และปิดทำการ 21.00 น.
 สาธารณรัฐไอซ์แลนด์	ร้านวินบูติน (Vinbutin)	แต่ละสาขามีเวลาเปิดและปิดทำการไม่เหมือนกัน ส่วนใหญ่จะเปิดทำการ 11.00 น. และปิดทำการ 18.00 น.
 หมู่เกาะแฟโร	ร้านรูสเดร์ริกกาเซลา แลนด์ซินส์ (Rusdrekkasola Landsins)	จันทร์-ศุกร์ 10.00-17.30 น. เสาร์ 10.00-14.00 น. และปิดทำการในวันอาทิตย์

ด้วยเหตุนี้ กลุ่มประเทศนอร์ดิกที่มีระบบการผูกขาดของรัฐ **จึงมีอัตราการบริโภคแอลกอฮอล์ต่อหัวต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยของสหภาพยุโรป และมีอัตราการเกิดโรคและอันตรายที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ต่ำกว่าด้วย** ได้แก่ โรคตับ โรคมะเร็ง โรคหัวใจและหลอดเลือด การได้รับบาดเจ็บ และการจมน้ำ รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยการสำรวจในราชอาณาจักรนอร์เวย์พบว่า เนื่องจากเห็นว่าประชาชนร้อยละ 80 สนับสนุนระบบผูกขาดของรัฐในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การบริหารจัดการโดยภาครัฐให้ประโยชน์ต่อสุขภาวะโดยรวมของประเทศและเสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันระบบผูกขาดของรัฐในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มประเทศนอร์ดิกกำลังเผชิญความท้าทายจากแรงกดดันของกลุ่มประชาชนที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงต่อมาตรการดังกล่าว เช่น ในสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่มีการอนุญาตให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางประเภทนอกร้านอัลโคได้มากขึ้น (WHO Regional Office for Europe, 2025)

2. **รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย** มีกฎหมายการปิดพื้นที่เมืองซิดนีย์ (Sydney Lockdown Law) ซึ่งบังคับใช้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2557 เป็นมาตรการจำกัดเวลาเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงที่เป็นผลมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกฎหมายฉบับนี้ประกอบด้วยมาตรการปิดพื้นที่ในวันจันทร์ถึงวันเสาร์ในช่วงเวลา 01.30 นาฬิกา โดยห้ามสถานบันเทิงต่าง ๆ รับผิดชอบต่อเวลานี้ ซึ่งในวันอาทิตย์จะเริ่มทำการปิดพื้นที่ในช่วงเวลา 23.00 นาฬิกา เป็นต้นไป และมาตรการบังคับใช้ในพื้นที่ย่านเขตศูนย์กลางเศรษฐกิจของนครซิดนีย์ (Sydney CBD) ย่านถนนอ็อกฟอร์ด (Oxford Street) ย่านคิงส์ครอส (King Cross) ทั้งหมดนี้ ให้ผลลัพธ์ในเบื้องต้นที่น่าพอใจ โดยพบว่า **มีการทำร้ายร่างกายลดลงร้อยละ 26 ในพื้นที่โดยรวมที่มีการปิดพื้นที่ ในขณะที่พื้นที่คิงส์ครอสเพียงแห่งเดียวพบว่า มีการทำร้ายร่างกายลดลงถึงร้อยละ 32** (Donnelly & Poynton, 2019) นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ป่วยฉุกเฉินที่ถูกทำร้ายร่างกายและนำส่งโรงพยาบาลนักบุญวินเซนต์ (St. Vincent Hospital) ซึ่งเป็นโรงพยาบาลหลักในพื้นที่ที่ปิด มีจำนวนลดลงอย่างมีนัยสำคัญหลังบังคับใช้กฎหมาย โดยจำนวนผู้ป่วยเฉลี่ยจาก 342 รายต่อปี (พ.ศ. 2552-2557) ลดลงเป็น 255 รายต่อปี (พ.ศ. 2557-2562) (Deacon, Preisz, & Chambers, 2022)

อย่างไรก็ตาม การประเมินผลในช่วงเดือนมีนาคม 2560 พบว่า **พื้นที่ที่ติดกับย่านที่มีการปิดพื้นที่ มีเหตุการณ์ทำร้ายร่างกายเพิ่มขึ้นร้อยละ 12** และพื้นที่ชายขอบที่อยู่ห่างออกไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 17 ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวคือ ปรากฏการณ์แทนที่ (Displacement effect) ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าการจำกัดการขายและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่หนึ่ง อาจทำให้เกิดปัญหาไปยังพื้นที่ข้างเคียง นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ โดยมีการประเมินไว้ว่า **นครซิดนีย์สูญเสียมูลค่าได้มากกว่า 16 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลียในช่วง 7 ปี จากการปิดกิจการของสถานประกอบการหลายแห่งและการลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยวในสถานบันเทิง**

กล่าวโดยสรุป กฎหมายปิดพื้นที่ซิดนีย์ (Sydney Lockdown Law) มีทั้งประสิทธิภาพและข้อจำกัด โดยสามารถลดจำนวนการทำร้ายร่างกายในพื้นที่เป้าหมาย แต่กลับส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียงที่ไม่มีการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาไปยังพื้นที่อื่น นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเมือง เนื่องจากธุรกิจสถานบันเทิงต้องปิดกิจการหลายแห่ง ประกอบกับประชาชนบางกลุ่มรู้สึกว่าการผูกขาดมากเกินไป จึงทำให้กฎหมายดังกล่าวต้องถูกยกเลิกไปในที่สุด (Donnelly & Poynton, 2019)

3. รัฐเซาเปาโล สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ในเดือนกรกฎาคม 2545 นายโฮเซ เดอ ฟิลิปปี จูเนียร์ (Jose de Filippi Jr.) นายกเทศมนตรีเมืองดีอาเดอเมอ (Diadema) รัฐเซาเปาโล (Sao Paulo) สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล (Federative Republic of Brazil) ได้ริเริ่มบังคับใช้กฎหมายแห้ง (Lei Seca or Dry Law) ในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รูปแบบใหม่ โดยมีการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานบริการทุกวันหลังเวลา 23.00 นาฬิกา จนถึงเวลา 06.00 นาฬิกา ในวันถัดไป (Downie, 2006) โดยบังคับใช้กับสถานบันเทิงและร้านอาหารทั้งหมด 4,800 แห่งทั่วเมือง ซึ่งก่อนหน้าการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ สถานบริการและร้านอาหารส่วนใหญ่ในเมืองจะเปิดให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบ 24 ชั่วโมง

ทั้งนี้ การบังคับใช้กฎหมายควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเมืองดีอาเดอเมอประสบความสำเร็จอย่างมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่เทศบาลได้เข้าพบเจ้าของสถานประกอบการล่วงหน้า 6 เดือน เพื่ออธิบายให้ผู้ประกอบการเข้าใจในรายละเอียด เนื้อหา และกติกาของกฎหมายฉบับใหม่ รวมถึงขอความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย โดยการกำหนดขั้นตอนการบังคับใช้ เริ่มจากการเตือนในครั้งแรก การเตือนครั้งที่ 2 พร้อมโทษปรับ 333 เรียลบราซิล (2,580 บาท) การเตือนในครั้งที่ 3 โทษปรับเพิ่มเป็น 665 เรียลบราซิล (5,160 บาท) และหากฝ่าฝืนเป็นครั้งที่ 4 จะดำเนินการปิดกิจการสถานประกอบการเป็นการถาวร

โดยการจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้อัตราการฆาตกรรมลดลงเกือบ 9 รายต่อเดือน หรือประมาณ 106 รายต่อปี จากเมืองที่มีประชาชน 360,000 คน จำนวนการฆาตกรรมที่ลดลงนี้ มีนัยสำคัญทางสถิติ และยั่งยืนตลอดระยะเวลาศึกษา 5 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2538-2548 นอกจากนี้ ยังสามารถลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุจากร้อยละ 30 ลดอัตราการทำร้ายร่างกายสตรีร้อยละ 55 และลดอัตราจำนวนผู้ป่วยฉุกเฉินที่เข้ารับการรักษาเนื่องจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 80 ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้รับการยอมรับจากประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยนายกเทศมนตรีได้รับเลือกตั้งอีกครั้งใน พ.ศ. 2547 เป็นผลมาจากคะแนนนิยมที่เพิ่มขึ้นจากกฎหมายฉบับนี้ ตลอดวาระการดำรงตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม พบว่าประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายลดลงเมื่อเวลาผ่านไป โดยประชาชนมีการเรียนรู้วิถีหลีกเลี่ยงกฎหมาย เช่น จัดให้มีการบริหารเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานเลี้ยงตามถนน (street parties) ซึ่งอยู่นอกเหนือข้อบังคับของกฎหมายฉบับดังกล่าว

กล่าวโดยสรุป บทเรียนสำคัญของกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเมืองดีอาเดอเมอ คือ การจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถลดผลกระทบจากการบริโภคแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความยั่งยืนเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ คือ การประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการ การสนับสนุนจากประชาชน และการติดตามปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาประสิทธิผลในการบังคับใช้ (Duailibi, et al., 2007)

4. **สาธารณรัฐสิงคโปร์** รัฐบัญญัติควบคุมสุรา (อุปทานและการบริโภค) พ.ศ. 2558 (Liquor Control Supply and Consumption Act 2015) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2558 เนื่องจากเกิดเหตุการณ์จลาจลย่าน Little India ซึ่งมีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อเดือนธันวาคม 2556 โดยกฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยในที่สาธารณะ ป้องกันอาชญากรรม และลดอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะในช่วงเวลากลางคืนที่เกิดปัญหาบ่อยครั้ง

ทั้งนี้ มาตรการในการจำกัดเวลา ประกอบด้วย 1) การห้ามขายแอลกอฮอล์แบบนำกลับไปจากร้านค้าปลีกทั่วไป ตั้งแต่เวลา 22.30-07.00 นาฬิกา ของวันถัดไป โดยตำรวจสามารถพิจารณาอนุมัติให้ขยายเวลาได้เป็นกรณีพิเศษ และ 2) การห้ามบริโภคแอลกอฮอล์ในสถานที่สาธารณะในช่วงเวลาเดียวกัน อย่างไรก็ตาม กฎหมายยังคงอนุญาตให้มีการบริโภคแอลกอฮอล์ในสถานที่ส่วนบุคคลได้ เช่น ภายในบ้านเรือนหรืองานจัดเลี้ยงส่วนตัว รวมถึงสถานประกอบการที่มีใบอนุญาต เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ หรือบาร์ ยังคงสามารถขายและให้บริการแอลกอฮอล์ได้ตามเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาตของตน ซึ่งข้อยกเว้นดังกล่าวเป็นไปตามมาตรการที่เน้นความสมดุลระหว่างการควบคุมทางสาธารณสุขกับการรักษาเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

สำหรับในเขตควบคุมพิเศษที่มีปัญหาความไม่สงบในชุมชนจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ Little India และ Geylang Serai จะมีมาตรการจำกัดเวลาที่เข้มงวดกว่าเขตอื่น โดยห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบนำกลับตั้งแต่เวลา 19.00 นาฬิกา จนถึง 07.00 นาฬิกา ของวันถัดไป ในวันเสาร์ วันอาทิตย์ วันหยุดนักขัตฤกษ์ และวันก่อนวันหยุดนักขัตฤกษ์ แตกต่างจากพื้นที่ทั่วไปที่ไม่ได้เป็นเขตควบคุมพิเศษที่ห้ามขายแอลกอฮอล์ได้ถึงเวลา 22.30-07.00 นาฬิกา ของวันถัดไป ซึ่งการกำหนดเขตควบคุมพิเศษนี้ เป็นการใช้นโยบายที่เฉพาะเจาะจงตามบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยคำนึงถึงข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับรูปแบบการเกิดปัญหาในอดีต นอกจากนี้ ความผิดที่เกิดขึ้นในเขตควบคุมพิเศษจะมีบทลงโทษที่หนักกว่าพื้นที่อื่น 1.5 เท่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เสี่ยงสูงอย่างจริงจัง โดยบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนเขตควบคุมพิเศษถูกปรับสูงสุด 1,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (2,400 บาท) และผู้ที่กระทำความผิดซ้ำอาจถูกปรับสูงสุด 2,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (4,800 บาท) พร้อมจำคุก 3 เดือน ส่วนร้านค้าที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาที่จำกัดอาจถูกปรับสูงสุด 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (240,000 บาท)

อย่างไรก็ตาม มาตรการเหล่านี้ยังไม่เพียงพอในการจัดการกับปัญหาที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติของการควบคุมการตลาดและการป้องกันการบริโภคที่เป็นอันตราย ซึ่งยังขาดกฎหมายที่มีผลผูกพันในการควบคุมการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการสนับสนุนการตลาดของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์ จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างมาตรการในด้านอื่น ๆ เช่น การควบคุม

การโฆษณาที่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย การเพิ่มการเข้าถึงบริการรักษาและบำบัด และนโยบายสาธารณสุขต่ออิทธิพลของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถลดภาระสังคมและระบบสาธารณสุขจากการบริโภคแอลกอฮอล์ได้อย่างยั่งยืน (Amul & Etter, 2022)

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

การควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยมีผลกระทบต่อด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ในขณะที่บทเรียนสำคัญจากต่างประเทศชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการดำเนินการในประเทศที่ประสบความสำเร็จมีหลากหลายแนวทาง โดยสิ่งสำคัญ คือ การปรับมาตรการให้เหมาะกับบริบททางวัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ นอกจากนี้ ประเทศที่ประสบความสำเร็จใช้แนวทางบูรณาการที่ผสมผสานหลายมาตรการอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องพิจารณาผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยผู้คำนึงถึงจุดสมดุลระหว่างสุขภาพสาธารณะและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ผู้มีส่วนได้เสียสามารถยอมรับได้ทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะจากบทเรียนในต่างประเทศ

- ❖ การกำหนดมาตรการควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควรยึดหลักฐานทางวิชาการเชิงประจักษ์ ทำให้การกำหนดมาตรการที่นำมาใช้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผ่านการพิจารณาอย่างมีเหตุผลรอบด้านจากการศึกษาวิเคราะห์ และจากแนวทางที่ประสบความสำเร็จ
- ❖ มาตรการควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควรสอดคล้องกับเป้าหมายทางสุขภาพของประชาชนในประเทศ แต่ต้องหลีกเลี่ยงการจำกัดเสรีภาพเกินจำเป็น โดยควรมีการทำประชาพิจารณ์และพิจารณาผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนต้องมีเหตุผลที่ชัดเจนและสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นวิธีที่มีผลกระทบน้อยที่สุดในการบรรลุเป้าหมาย
- ❖ ควรกำหนดกฎหมายเกณฑ์ที่ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่สร้างช่องว่างให้เกิดการเอาเปรียบ การกำหนดเงื่อนไขมาตรการยกเว้นควรมีความเป็นธรรม และกำหนดให้มีตัวชี้วัดเพื่อติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกปี ตลอดจนจัดทำรายงานเพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบ
- ❖ มาตรการการจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควรดำเนินการควบคู่กับมาตรการอื่น ๆ เช่น การเพิ่มภาษี การควบคุมโฆษณา การศึกษาป้องกัน และการบำบัดรักษาโรค
- ❖ ควรบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด โดยเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและลงโทษผู้ฝ่าฝืนอย่างเป็นธรรมและสม่ำเสมอ พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจและความร่วมมือกับผู้ประกอบการ โดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบ เช่น ระบบรายงานออนไลน์ หรือระบบเครือข่ายสำหรับการร้องเรียนโดยประชาชน และจัดสรรงบประมาณและกำลังคนเพียงพอสำหรับการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย
- ❖ ควรมีการจำกัดความหนาแน่นของร้านค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการควบคุมจำนวนต่อพื้นที่ และการกำหนดระยะห่างขั้นต่ำระหว่างร้านค้าและจำกัดจำนวนใบอนุญาตในพื้นที่เสี่ยง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- “กฎกระทรวงกำหนดวันเวลาเปิดปิดของสถานบริการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2566” (15 ธันวาคม 2566). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 140 ตอนที่ 70 ก, น. 7-9.
- “กฎกระทรวงกำหนดเวลาขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 พ.ศ. 2548” (17 พฤศจิกายน 2548). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 122 ตอนที่ 109 ก, น. 6-7.
- “กฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2493) ออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493” (22 มีนาคม 2493). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 17 ตอนที่ 67, น. 31.
- “กฎกระทรวงฉบับที่ 36 (พ.ศ. 2504) ออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493” (10 พฤษภาคม 2504). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 76 ตอนที่ 41, น. 1-2.
- คกก. นโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ ไฟเขียวขยายเวลาขายสุรา 14.00-17.00 นาฬิกา นั่งดื่มได้ถึง ตี 1 เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจช่วงเทศกาล. (14 พฤศจิกายน 2568). สืบค้น 22 ธันวาคม 2568 จาก <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/33/iid/442412#:~:text=หลังราชกิจจานุเบกษาประกาศใช้%20พระราชบัญญัติ,บริการ%20ตั้งแต่%2000.00-11.00%20น>
- นนทชัย โมรา. (มกราคม-มิถุนายน 2560). ลำดับชั้นทางกฎหมายของประกาศคณะปฏิวัติ: วิเคราะห์ตามหลักนิติรัฐ. *วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น*, 1(1), 1-27.
- เบญญาดา พรมงศ์ และ วิวรรธน์ ดำรงกุลนันท์. (2568). แนวคิดและประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการกำหนดวันและเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย. *วารสารนิติสาร*, 2(1), 71-114.
- บอร์ดน้ามาเผยแพร่ผลพลดล็อก “ขายเหล้าเปียร์” บ่าย 2 โมง ถึง 5 โมงเย็น ไร้ผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ. (3 กุมภาพันธ์ 2569). สืบค้น 9 กุมภาพันธ์ 2569 จาก [https://www.hfocus.org/content/2026/02/36949#:~:text=2026%20-%2017%3A29-,บอร์ดน้ามาเผยแพร่ผลพลดล็อก%20"ขายเหล้าเปียร์"%20บ่าย,สธ.](https://www.hfocus.org/content/2026/02/36949#:~:text=2026%20-%2017%3A29-,บอร์ดน้ามาเผยแพร่ผลพลดล็อก%20)
- “ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 46” (17 มกราคม 2515). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 89 ตอนที่ 9, น. 25-26.
- “ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253” (20 พฤศจิกายน 2515). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 89 ตอนที่ 174, น. 10-13.
- “ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2568” *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 142 ตอนที่ 378 ง, น. 64.
- “ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง กำหนดเวลาห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2568” *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 142 ตอนที่ 378 ง, น. 65.
- ปลดล็อกเวลาขายเหล้าเปียร์ กระตุ้นเศรษฐกิจและท่องเที่ยวได้จริงหรือ?. (13 ธันวาคม 2568). สืบค้น 22 ธันวาคม 2568 จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9680000119732>

- พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับแก้ไขใหม่ มีผลบังคับใช้ พ.ย.นี้. (11 กันยายน 2568). สืบค้น 22 ธันวาคม 2568 จาก <https://theactive.thaipbs.or.th/news/law-rights-20250911>
- พ.ร.บ. แอลกอฮอล์ฉบับใหม่ 2568 ห้ามขายเวลาใด นึ่งดื่มช่วงไหนโดนปรับ. (10 พฤศจิกายน 2568). สืบค้น 22 ธันวาคม 2568 จาก <https://www.thansettakij.com/business/marketing/643638>
- “พระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคภัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2495” (26 สิงหาคม 2495). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 69 ตอนที่ 52, น. 973-975.
- “พระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคภัย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2504” (6 พฤษภาคม 2504). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 78 ตอนที่ 40, น. 460-462.
- “พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551” (13 กุมภาพันธ์ 2551). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 125 ตอนที่ 33 ก, น. 34-49.
- “พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568” (9 กันยายน 2568). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 142 ตอนที่ 57 ก, น. 8-30.
- “พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493” (21 มีนาคม 2493). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 67 ตอนที่ 16, น. 346-367.
- วีรบุรุษ ว่องวรณธนะกุล. (ตุลาคม-ธันวาคม 2553). การควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: นโยบายสาธารณสุขที่มีประสิทธิผลและความคุ้มค่า. **วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข**, 4(4), 578–580.
- สภาฯ ไฟเขียว ‘กฎหมายคุมน้ำเมา’ ปลดล็อกโฆษณา “เหล้า-เบียร์”. (19 มีนาคม 2568). สืบค้น 22 ธันวาคม 2568 จาก <https://www.hfocus.org/content/2025/03/33469>
- สว.เห็นชอบ วาระ2-3 พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปลดล็อก ม.32 พิจารณาให้ข้อมูลได้. (4 สิงหาคม 2568). สืบค้น 22 ธันวาคม 2568 จาก https://www.matichon.co.th/politics/news_5307651
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักกรรมการ 2. (7 มีนาคม 2568) รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สืบค้น 22 ธันวาคม 2568 จาก [https://web.parliament.go.th/assets/portals/357/fileups/534/files/สำหรับอ่าน%20เล่ม-รายงาน%20กรมธ%20ร่าง%20แอลกอฮอล์\(1\).pdf](https://web.parliament.go.th/assets/portals/357/fileups/534/files/สำหรับอ่าน%20เล่ม-รายงาน%20กรมธ%20ร่าง%20แอลกอฮอล์(1).pdf)
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักประชาสัมพันธ์. (19 มีนาคม 2568). **สรุปการประชุมสภาผู้แทนราษฎร**. สืบค้น 22 ธันวาคม 2568 จาก [https://www.parliament.go.th/assets/portals/1/fileups//files/สรุปประชุมสภาผู้แทนราษฎร%20ครั้งที่%202024%20\(190368\).pdf](https://www.parliament.go.th/assets/portals/1/fileups//files/สรุปประชุมสภาผู้แทนราษฎร%20ครั้งที่%202024%20(190368).pdf)
- สุภัสสรฯ ไมทอง. (2563). การนำนโยบายสาธารณสุขไปสู่การปฏิบัติ: กรณีศึกษา การจัดระเบียบสถานบริการในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรังสิต, บัณฑิตวิทยาลัย, รัฐประศาสนศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Amul, G. G. H., & Etter, J. F. (2022, October 13). Comparing tobacco and alcohol policies from a health systems perspective: The cases of the Philippines and Singapore. *International Journal of Public Health*, 67, 1–14.
- Brousseau, S.H. (2025, July 15). **Thailand’s alcohol regulations: Is it efficient?**. Retrieved December 22, 2025 from <https://thailawonline.com/thailands-alcohol-regulations-effect/#:~:text=1.,can%20also%20have%20additional%20hours>.
- Deacon, J. W., Preisz, P., & Chambers, A. J. (2022). Sydney ‘lockout’ liquor licensing law restrictions have been associated with a sustained reduction in emergency department presentations from assaults over 5 years. *Emergency Medicine Australasia*, 34, 698–703
- Donnelly, N., & Poynton, S. (2019, August). The effect of lockout and last drinks laws on non-domestic assaults in Sydney: An update to March 2019. *NSW Bureau of Crime Statistics and Research*, 142, 1–9.
- Downie, A. (2006, June 1). **Brazil’s new closing time**. Retrieved January 20, 2026 from <https://time.com/archive/6939403/brazils-new-closing-time/>
- Duailibi, S., Ponicki, W., Grube, J., Pinsky, I., Laranjeira, R., & Raw, M. (2007, December). The effect of restricting opening hours on alcohol-related violence. *American Journal of Public Health*, 97(12), 2276–2280.
- Hahn, R. A., Kuzara, J. L., Elder, R., Brewer, R., Chattopadhyay, S., Fielding, J., ... Lawrence, B. (2010, December). Effectiveness of policies restricting hours of alcohol sales in preventing excessive alcohol consumption and related harms. *American Journal of Preventive Medicine*, 39(6), 590-604.
- Thai business urge govt to ease alcohol rules amid tourist confusion.** (2025, November 10). Retrieved December 22, 2025 from <https://www.khaosodenglish.com/tourism/2025/11/10/thai-businesses-urge-govt-to-ease-alcohol-rules-amid-tourist-confusion/>
- World Health Organization. (2025, February 3). **WHO/Europe highlights Nordic alcohol monopolies as a comprehensive model for reducing alcohol consumption and harm.** Retrieved December 22, 2025 from <https://www.who.int/europe/news/item/03-02-2025-who-europe-highlights-nordic-alcohol-monopolies-as-a-comprehensive-model-for-reducing-alcohol-consumption-and-harm>

